

ePOOKI

OULUN AMMATTIKORKEAKOULUN TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖN JULKAISUT ISSN 1798-2022

ePooki 45/2018

Toiminnallisen opinnäytetyön oppimiskokemukset

Saastamoinen Mervi, Vähä Tuomo, Ypyä Johanna, Alahuhta Maija, Päätalo Kati

17.8.2018 ::

Toiminnallinen opinnäytetyö on vaihtoehto tutkimusluonteiselle opinnäytetyölle. Mikä on toiminnallinen opinnäytetyö ja millainen sen prosessi on? Tässä artikkelissa kuvataan esimerkin avulla, miten toiminnallisen opinnäytetyön prosessi etenee ja mitä sen toteuttaminen tarkoittaa hoitotyön opiskelijan näkökulmasta.

Artikkeli pohjautuu opiskelijoiden omiin kokemuksiin toiminnallisen opinnäytetyön tekemisestä. Esimerkkinä käytetään opinnäytetyötä, jonka tuotoksena syntyi opetusvideo verenpaineen mittaamisesta hoitotyön opiskelijoiden käyttöön (video 1). [\[1\]](#)

VIDEO 1. Opetusvideo verenpaineesta sekä verenpaineen mittaamisesta hoitotyön opiskelijoiden käyttöön

Toiminnallisen opinnäytetyön aiheena oli verenpaineen mittaaminen. Tuotoksena syntyi opetusvideo, jossa käsitellään verenpaineen fysiologiaa, oikeaoppista mittaamista, mittaustulosten tulkintaa sekä potilasohjausta mittaustilanteessa. Opinnäytetyö koostuu kattavasta ja ajankohtaiseen tietoon perustuvasta kirjallisesta osuudesta sekä siihen pohjautuvasta opetusvideosta.

Opetusvideolla demonstroidaan tilanne, jossa sairaanhoitaja mittaa potilaalta verenpaineen sekä automaatti-, että manuaalimittaria käyttäen. Verenpaineen mittaamisen lisäksi videolla kerrotaan teoretietoa verenpaineeseen liittyen. Opinnäytetyö vastaa Oulun ammattikorkeakoulun tarpeeseen verenpaineen mittausta käsittelevän videon tuottamisesta opetuskäyttöön. Vaikka verenpaine ja sen mittaaminen on aiheena usein opiskelijoille tuttu, mittauksessa voidaan tehdä myös virheitä. Opinnäytetyön yhtenä tavoitteena olikin, että hoitoalan opiskelijat oppisivat mittaamaan verenpaineen oikeaoppisesti ja veisivät tätä ajantasaista tietoa eteenpäin omiin harjoittelu- ja työpaikkoihinsa. Tällöin myös potilasturvallisuus sekä hoidon laatu paranevat, koska verenpaineen mittaustulokset määrittävät potilaan hoitoa ja lääkitystä.

Verenpaineen mittaaminen on yksi perustutkimus selvitettäessä verisuoniston ja verenkierron tilaa. Verenpaineen mittaaminen yhdessä pulssin tunnustelun kanssa antavat tärkeää tietoa potilaan voinnista myös hätätilanteissa. ^[2] Suomalaisista verenpainetauti sairastaa jopa kaksi miljoonaa aikuista. Maailmanlaajuisestikin kohonnut verenpaine on yksi merkittävin terveitä elinvuosia vähentävistä tekijöistä. ^[3] Hoitamaton, pitkäaikaisesti koholla oleva verenpaine voi aiheuttaa sepelvaltimotautia, aivoverenkiertohäiriöitä, sydämen vajaatoimintaa, munuaisvaurioita ja jopa diabetesta ^[4]. Opinnäytetyön aihe on ajankohtainen, koska pitkään jatkunut myönteinen kehitys suomalaisten verenpaineissa on pysähtynyt 2000-luvulla. Kansainvälisissä vertailuissa suomalaisten verenpaineet ovat korkeita ja suomalaisten kuolleisuus aivoverenkiertohäiriöihin ja sepelvaltimotautiin on runsasta. ^[5]

Toiminnallisen opinnäytetyön prosessi

Toiminnallisen opinnäytetyön pyrkimyksenä on ohjeistaa, opastaa, järjestää ja järjeittää käytännön toimintaa. Tilaaja ja kohderyhmä määrittävät työn toteutustavan. Toiminnalliseen opinnäytetyöhön kuuluu toiminnallinen osuus ja opinnäytetyön raportti, joka pitää sisällään prosessin dokumentoinnin ja arvioinnin tutkimusviestinnän keinoin. ^[6] Kokemuksen perusteella toiminnallinen opinnäytetyö menetelmänä sopii erityisesti opiskelijoille, jotka kokevat mielekkääksi projektimuotoisen työskentelyn ja käytäntöä palvelevan tuotteen kehittämisen alusta loppuun.

Suunnittelu ja kehittäminen

Toiminnallinen opinnäytetyö etenee projektille tyypillisellä tavalla ja käynnistyy suunnitelman laatimisella. Opinnäytetyön suunnitelman kirjoittaminen on tärkeä ja opiskelijoiden kokemuksen mukaan aikaa vievä vaihe. Suunnittelutyö on hyvä tehdä huolellisesti, sillä se helpottaa myöhempää työskentelyä. Suunnittelutyön alussa aihe rajattiin ja työlle määriteltiin tarkoitus ja tavoitteet. Aiheen rajausta koettiin haasteelliseksi, mutta yhteisen pohdinnan jälkeen rajauksessa kuitenkin onnistuttiin. Aiheita käsittelevän teoriaperustan rakentaminen käynnistyi suunnitelmavaiheessa. Suunnitelmavaiheeseen sisältyi myös ensimmäinen luonnos opetusvideon käsikirjoituksesta. ^[7] Opinnäytetyötä varten rakennettiin projektioorganisaatio. Projektioorganisaation kesken sovittiin jäsenten tehtävät ja suunniteltiin projektin aikataulus.

Ohjaavat opettajat hyväksyivät suunnitelman, jonka jälkeen projektissa edettiin opetusvideon tuottamiseen ja samalla tarkennettiin edelleen teoriaperustaa. Teoriaperustaa varten tietoa etsittiin aiheita käsittelevistä luotettavista lähteistä, kuten artikkeleista, tutkimuksista sekä kirjallisuudesta. Opetusvideon käsikirjoitus muokkautui edelleen tuotteen kehittämisen edetessä. Käsikirjoitus on elokuvan, tässä tapauksessa opetusvideon, rakennesuunnitelma, joka ei ole julkaistava tuotos. Käsikirjoitukselle ei ole laadittu tarkkoja ohjeita ja sääntöjä. Käsikirjoitus voi olla yksityiskohtainen tai suuntaa antava. Kohderyhmän tunteminen auttaa käsikirjoituksen luomisessa. Kun kohderyhmä tunnetaan, osataan video käsikirjoittaa niin, että se kiinnostaa katsojia. ^[8] Käsikirjoitus suunniteltiin siten, että tapahtumat etenevät mahdollisimman loogisessa järjestyksessä. Selkeä ja loogisesti etenevä käsikirjoitus on olennainen asia oppimisen kannalta. Sairaanhoitajaopiskelijoina opinnäytetyön tekijöiden oli helppo tunnistaa kohderyhmän tarpeet ja huomioida ne opetusvideon suunnittelussa. Ohjaavat opettajat hyväksyivät vielä tarkennetun käsikirjoituksen, jonka jälkeen edettiin videon kuvaamiseen.

Videon kuvaaminen sisältää monia asioita, jotka tulee ottaa huomioon. On ymmärrettävä asioita, jotka vaikuttavat videon laatuun, kuten tilan valaistus ja värimaailma. On kiinnitettävä myös huomiota äänen kuuluvuuteen huoneessa ja kameroiden sijoitteluihin. ^[9] Hyvin toteutettu käsikirjoitus auttaa kuvausvaiheessa, koska sen avulla tiedetään, mitä lähdetään tekemään. Kuvauksen tulee toteutua mahdollisimman monella otoksella, jotta saadaan lopulta haluttu lopputulos. ^[8]

Opetusvideon kuvaamiseen käytettiin aikaa yhteensä seitsemän tuntia ja videota kuvattiin kolmena erillisenä päivänä. Videon ensimmäiset otokset kuvattiin Haapajärven kotihoidon tiloissa. Videon näyttelijöinä toimivat kaksi ryhmään kuuluvaa opiskelijaa, toinen sairaanhoitajana ja toinen potilaana. Yksi ryhmäläisistä toimi videon kuvaajana. Kuvauksessa edettiin suunnitellun käsikirjoituksen mukaan, mikä oli kuvausta varten paperiversiona mukana. Video kuvattiin lyhyinä kohtauksina, mikä helpotti näyttelijöiden työtä. Kuvauksessa käytettiin kahta kameraa, jolloin tilanne saatiin taltioitua kahdesta perspektiivistä. Tämä antoi myös videon editointiin

monipuolisempia vaihtoehtoja. Osa kohtauksista kuvattiin myös tarvittaessa uudelleen siihen saakka, että lopputulokseen voitiin olla tyytyväisiä.

Kuvausten valmistuttua videota editoitiin. Videon editoiminen tarkoittaa videon muokkaamista ja keston lyhentämistä tarkoituksenmukaiseksi. Editoidessa kuvattua materiaalia leikataan ja liitetään taas toisiinsa ja myös ottojen järjestystä voidaan vaihtaa. Näin kuvamateriaalia voidaan muovata monella tapaa tarkoitukseen sopivaksi. Nykyaikaisten ohjelmien avulla kuvamateriaalin monenlainen muokkaaminen on mahdollista. ^[10] Aluksi videosta editoitiin raakaversio, jossa oli videokuvan lisäksi vain tekstiä kahdella eri ilmestymistyyliillä ilman tehosteita. Kun raakaversio oli tehty, siihen lisättiin musiikki sekä valittiin tekstin oikeanlainen ilmestymistyyli. Kuvakulmien sekä tekstien vaihtojen väliin lisättiin efektejä, jotta videosta tulisi sulavamman ja pehmeämmän näköinen. Lopuksi vielä tarkistettiin tekstiosiot sekä niiden ajoitukset. Huomiota kiinnitettiin erityisesti siihen, etteivät tekstisivut vaihdu liian nopeasti, jotta katsojilla olisi aikaa lukea teksti huolellisesti läpi.

Ohjaavat opettajat arvioivat editoidun videon ja antoivat palautetta lopputuloksesta. Palautteen perusteella videoon tehtiin sovittuja muutoksia. Osa sisällöstä tarkennettiin ja kuvia sekä kerrontaa lisättiin parantamaan havainnollistamista. Lisäksi videoon lisättiin ortostaattisen kokeen suorittaminen.

Raportointi ja oppimiskokemukset

Opinnäytetyössä kehitettiin tuotteena opetusvideo verenpaineen mittaamisesta. Toiminnalliseen opinnäytetyöhön sisältyy myös loppuraportin laatiminen, joka projektisuunnitelman tavoin noudattelee projektiraportoinnin tapaa. Loppuraportissa kuvataan kaikki toiminnallisen opinnäytetyön vaiheet sisältäen teoreettisen tietoperustan lähdeviitteineen, tuotoksen kehittämisen prosessin ja tuotoksen arvioinnin pohdintoineen. ^[11] Loppuraportin kirjoittamisen ja koko opinnäytetyöprosessin aikana opettajat ohjasivat työtä opinnäytetyöpajoissa, jotka toteutuivat AC- verkkokokousjärjestelmän avulla. Ohjauksissa käsiteltiin sekä tuotettuja tekstejä (suunnitelma, käsikirjoitus ja loppuraportti) sekä tuotoksena toteutettua videota. Ohjaus rakentui opiskelijoiden epäselvien kysymysten käsittelylle sekä muulle tarpeenmukaiselle palautteelle, jonka avulla opinnäytetyöprosessi eteni tavoitteellisesti ja suunnitelman mukaan. Opinnäytetyö esitettiin prosessin loppuvaiheessa Kontinkankaan kampuksen Hyvinvointia yhdessä -päivässä, mikä sopii hyvin toiminnallisten opinnäytetöiden esittämiselle.

Opiskelijoiden oppimiskokemuksena toiminnallisen opinnäytetyön työstäminen ja toteuttaminen oli monin tavoin opettavainen prosessi. Projektimuotoisen toiminnallisen opinnäytetyön avulla oli mahdollista hahmottaa opinnäytetyön prosessi kokonaisuudessaan. Opinnäytetyön aikana oli mahdollista oppia projektin hallintaa ja myös siihen liittyvää ongelmanratkaisua, koska eteen tuli yhteistä ratkaisua vaativia tilanteita. Opiskelijat kokivat, että opinnäytetyön työstäminen on ollut opiskelijoina yllättävän aikaa vievää ja välillä haastavaakin monine erilaisine vaiheineen. Opetusvideon tuottaminen valmiiksi tuotteeksi vaati paljon panostusta, sillä tuotosta oli tarpeen editoida useaan kertaan vastaamaan tilaajan toiveita. Myös toiminnallisen opinnäytetyön raportointiin on syytä varata aikaa ja tutkimuksellisen opinnäytetyön tavoin se vaatii panostusta. Raportoinnissa haasteellisimmiksi vaiheiksi koettiin sopivan lähdemateriaalin löytäminen tietoperustaan sekä aiheen rajaaminen.

Kokemusten perusteella opinnäytetyöryhmän yhteisen työskentelyn toimivuus on tärkeää. Tässä tapauksessa kolmen opiskelijan muodostaman ryhmän työskentely sujui luontevasti, toisia tukien ja kannustaen. Usean opiskelijan muodostaman ryhmän ansiosta näkökulmia oli erilaisia, mikä auttoi kehittämään ja hiomaan opinnäytetyötä paremmaksi. Toiminnallisen opinnäytetyön tuottamisen jälkeen opiskelijat kokivat saaneensa hyvät valmiudet projektimuotoiseen työskentelyyn ja työelämää palvelevan tuotteen kehittämiseen.

Lähteet

1. [△] Saastamoinen, M., Vähä, T. & Ypyä, J. 2018. Verenpaineen mittaaminen. Opetusvideo Oulun ammattikorkeakoulun käyttöön. Hakupäivä 21.5.2018. Oulun ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201805097453>
2. [△] Castrén, M., Helveranta, K., Kinnunen, A., Korte, H., Laurila, K., Paakkonen, H., Pousi, J. & Väisänen, O. 2012. Ensihoidon perusteet. 4. korj. p. Keuruu: Otava.
3. [△] Kohonnut verenpaine. Käypä hoito -suositus. Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecim ja Suomen Verenpaineyhdistys ry:n asettama työryhmä. Helsinki: Suomalainen Lääkäriseura Duodecim. 2014. Hakupäivä 16.5.2018. <http://www.kaypahoito.fi/web/kh/suosituks/suositus?id=hoi04010>
4. [△] Leppäluoto, J., Kettunen, R., Rintamäki, H., Vakkuri, O., Vierimaa, H. & Lätti, S. 2013. Anatomia ja fysiologia: rakenteesta toimintaan. 3. uud. p. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

5. [△]Ahonen, O., Blek-Vehkaluoto, M., Ekola, S., Partamies, S., Sulosaari, V. & Uski-Tallqvist, T. 2012. Kliininen hoitotyö: sisätauteja, kirurgisia sairauksia ja syöpätauteja sairastavan hoito. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
6. [△]Vilkkä, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.
7. [△]^{ab}Oulun ammattikorkeakoulu. 2009. Ammattikorkeakoulututkimnon opinnäytetyön ohje. Hakupäivä 16.5.2018.
<http://www.oamk.fi/utills/opendoc.php?aWRFZG9rdW1lbnR0aT0xNDMwNz>
8. [△]^{ab}Leponiemi, K. 2010. Videokuvaus taitoa ja tekniikkaa. 1. p. Saarijärvi: Offset Oy.
9. [△]Jyväskylän yliopisto. 2007. Videokuvaus: suunnittelu, sisällöntuotanto ja kuvaaminen – luento 3. Hakupäivä 9.2.2018.
<http://appro.mit.jyu.fi/2007/syksy/ope/luennot/luento3/>
10. [△]Digivideoyhdistys. 2012. Editointi. Hakupäivä 16.5.2018.
<http://www.digivideo.fi/wiki/index.php/Editointi>

Metatiedot

Nimeke: Toiminnallisen opinnäytetyön oppimiskokemukset

Tekijä: Saastamoinen Mervi; Vähä Tuomo; Ypyä Johanna; Alahuhta Maija; Päätalo Kati

Aihe, asiasanat: kuvataallenteet, mittaus, toiminnallinen opinnäytetyö, verenpaine, verenpainetauti, video

Tiivistelmä: Tässä artikkelissa kuvataan toiminnallisen opinnäytetyön prosessia. Esimerkkinä käytetään Oulun ammattikorkeakoulussa tehtyä opinnäytetyötä, jossa tuotettiin opetuskäyttöön video verenpaineen mittaamisesta.

Opinnäytetyön prosessi kuvataan vaiheittain opinnäytetyön suunnitelman laatimisesta loppuraportin kirjoittamiseen saakka. Artikkelista on hyötyä opiskelijoille, jotka suunnittelevat tai toteuttavat toiminnallista opinnäytetyötä. Opiskelijat pohtivat usein valintaa tutkimusluonteisen ja toiminnallisen opinnäytetyön välillä. Tällöin on hyvä tietää, mitä toiminnallinen opinnäytetyö tarkoittaa ja mitä sen tekeminen vaatii. On tärkeää tiedostaa toiminnallisen opinnäytetyön erityislaatuisuus ja haasteet verrattuna tutkimusluonteisen opinnäytetyön tekemiseen.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2018-08-17

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2018060625407>

Kieli: suomi

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: CC BY-NC-ND 4.0

Näin viittaat tähän julkaisuun

Saastamoinen, M., Vähä, T., Ypyä, J., Alahuhta, M. & Päätalo, K. 2018. Toiminnallisen opinnäytetyön oppimiskokemukset. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 45. Hakupäivä xx.xx.201x. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2018060625407>.